

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

**SISTEM PERAKAUNAN BERKOMPUTER UIMS/FIS DALAM PENGURUSAN
KEWANGAN DI UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS,
TANJONG MALIM, PERAK.**

SAYED MUHD ARIF BIN SAYED YAHYA

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

**TESIS YANG DIKEMUKAKAN INI UNTUK MEMENUHI SYARAT
MEMPEROLEHI IJAZAH SARJANA PERAKAUNAN**

**FAKULTI PENGURUSAN DAN EKONOMI
UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS**

2010

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

PENGAKUAN

Saya mengaku tesis ini adalah hasil kerja saya sendiri kecuali nukilan dan ringkasan yang setiap satunya saya jelaskan sumbernya.

1 Februari 2010

SAYED MUHD ARIF BIN HJ. SAYED YAHYA
(M20071000157)

PENGHARGAAN

Dengan nama Allah Yang Maha Pemurah dan Maha Penyayang,

Alhamdulillah, bersyukur saya ke hadrat Allah S.W.T. kerana dengan izin dan limpah kurniaNya, penulisan tesis ini dapat disiapkan. Setinggi penghargaan dan ucapan ribuan terima kasih ditujukan kepada penyelia, Profesor Madya Hariri Khamis, atas bimbingan dan tunjuk ajar yang diberikan selama ini. Beliau amat membantu dan memberi keyakinan kepada penulis untuk membuat kajian dan tanpa sokongan dan nasihat beliau, tidak mungkin kajian ini dapat disiapkan.

Ucapan penghargaan ditujukan kepada Dekan dan Timbalan Dekan Fakulti Pengurusan dan Ekonomi, Dr. Norlia Mat Norwani dan Dr. Che Mohd Zulkifli Che Omar serta warga kerja Fakulti Pengurusan dan Ekonomi. Ucapan terima kasih tidak terhingga kepada Prof. Dr. Omar Abdull Kareem, Dekan Institut Pengajian Siswazah, serta semua staf Institut Pengajian Siswazah. Penghargaan juga buat Bendahari UPSI, Pn Khadijah Hamdan dan Timbalan Bendahari serta semua staf di Jabatan Bendahari. Seterusnya ucapan ribuan terima kasih untuk responden kajian ini iaitu semua staf di PTj yang menguruskan kewangan melalui sisitem UIMS/FIS.

Penghargaan istimewa buat ibu, Puan Hjh. Pah Minah Sayed Setapha dan bapa, Hj. Sayed Yahya Sayed Ali. Ucapan penghargaan juga buat isteri, Puan Zaleha Zahari dan anak-anak, Sayed Faiz Shahmi, Sayed Nabil Shahmi dan Syarifah Alya Qistina yang amat memahami tugas penulis sebagai seorang penjawat awam dan pelajar separuh masa di UPSI.

Penghargaan dan terima kasih kepada mereka yang telah banyak membantu, En. Mohd Abdullah Jusoh, En. Syed Ismail Syed Mohamed, Dr Kamisan Gadar, En. Zulkifli Mamat, En. Ismail Man, Encik Ghazali Din, Mohd Hamdan Hj. Yasin dan Mohd Nizam Abdul Hamid serta rakan-rakan yang lain.

Akhir sekali, penulis mengucapkan ribuan terima kasih kepada semua pihak yang terlibat dalam menyiapkan kajian ini.

Terima Kasih.

SAYED MUHD ARIF BIN HJ. SAYED YAHYA

**Perakaunan Berkomputer Sistem Maklumat Bersepadu UPSI (UIMS/FIS)
dalam Pengurusan Kewangan di Universiti Pendidikan Sultan Idris,
Tanjong Malim, Perak**

ABSTRAK

Kajian ini dijalankan bertujuan untuk menerangkan tahap penggunaan modul sistem perakaunan berkomputer UPSI Integrated Management System / Financial Information System (UIMS/FIS) dan menjelaskan tahap penerimaan terhadap sistem ini oleh staf Universiti Pendidikan Sultan Idris (UPSI) yang terlibat secara langsung dengan pengurusan kewangan UPSI. Kajian ini juga menentukan hubungan yang signifikan di antara penggunaan modul UIMS/FIS dengan penerimaan sistem UIMS/FIS oleh staf UPSI. Selain itu, kajian ini juga menentukan wujudnya perbezaan yang signifikan di antara faktor demografi staf dengan penggunaan modul UIMS/FIS dan penerimaan sistem UIMS/FIS. Faktor-faktor demografi staf adalah seperti jantina, umur, gred jawatan, pusat tanggungjawab, pengalaman kerja, minat komputer, kekerapan latihan dan penggunaan sistem lain sebelum ini. Modul-modul yang diuji dalam sistem ini adalah modul bajet, modul pesanan belian, modul pembayaran, modul panjar wang runcit, modul resit tunai, modul aset dan inventori dan laporan-laporan kewangan. Ujian dijalankan menggunakan Ujian-t, Ujian-F dan Ujian Korelasi Pearson. Kajian ini mendapati bahawa tiada perbezaan yang signifikan terhadap penggunaan modul UIMS/FIS oleh faktor minat komputer, kekerapan latihan dan penggunaan sistem lain sebelum ini. Kajian ini juga mendapati tiada perbezaan yang signifikan terhadap penerimaan sistem UIMS/FIS oleh semua faktor demografi yang dipilih. Kajian ini telah menunjukkan bahawa terdapat hubungan yang sangat signifikan di antara penggunaan modul UIMS/FIS dengan penerimaan sistem UIMS/FIS oleh staf UPSI. Secara keseluruhannya, keputusan kajian ini menyokong semua hipotesis yang berkaitan dengan perhubungan di antara penggunaan modul UIMS/FIS dengan penerimaan sistem UIMS/FIS oleh staf UPSI.

**UPSI Integrated Management System / Financial Information System (UIMS/FIS)
on Computerised Accounting in Financial Management at Universiti Pendidikan
Sultan Idris, Tanjong Malim, Perak**

ABSTRACT

The purpose of this study is to explain the level of utilization computerised accounting system modules in UPSI Integrated Management System / Financial Information System (UIMS/FIS) and to explain the level of acceptance to this system by UPSI's staff which directly involved in UPSI's financial management. The study also decides the significance relationship between utilization of UIMS/FIS modules and acceptance to this system by UPSI's staff. Further, the study also decides the significance differences of utilization to UIMS/FIS modules and acceptance to this system among the other variables, demography factors. This demography factors are gender, age, position, cost center, working experience, computer interest, frequently attending computerised accounting course and other system utilization. The modules involved in this examination are budget, purchase order, payment, petty cash, collection, asset and inventory and also financial reports. Tests are conducted using T-test, F-test and Pearson Correlation. This study shows there is no significance difference of utilization to UIMS/FIS modules in computer interest, frequently attending computerised accounting course and other system utilization. This study also shows no significance difference between acceptance to this system and demography factors. This study found that very significance relationship between utilization of UIMS/FIS modules and acceptance to this system by UPSI's staff. The overall results support all the hypotheses, which related to the relationship between utilization of UIMS/FIS modules and acceptance to this system by UPSI's staff.

KANDUNGAN

Isi Kandungan	Mukasurat
PENGAKUAN	ii
PENGHARGAAN	iii
ABSTRAK	iv
ABSTRACT	v
KANDUNGAN	vi
SENARAI JADUAL	xvi
SENARAI RAJAH	xxi
SENARAI SINGKATAN	xxii
BAB 1: PENDAHULUAN	1
1.1. Pengenalan	1
1.1.1 Pelaksanaan Sistem Perakaunan Berkomputer yang Standard di Badan-Badan Berkanun (SAGA)	4
1.1.2 Perkembangan Perakaunan Berkomputer di IPTA	6
1.1.3 Perkembangan Sistem Perakaunan Berkomputer di Universiti Pendidikan Sultan Idris	11
1.1.4 Perkembangan Sistem Maklumat Bersepadu UPSI (UIMS)	13

Isi Kandungan**Mukasurat**

1.1.5	Perkembangan Sistem Maklumat Kewangan (UIMS/FIS)	15
1.2.	Latar Belakang Tempat Kajian	17
1.2.1.	Sejarah Penubuhan UPSI di Tanjong Malim	17
1.2.2.	Perkembangan UPSI	19
1.2.3.	Bilangan dan Kategori Perjawatan UPSI	20
1.2.4.	Struktur Organisasi UPSI	21
1.2.5.	Carta Organisasi UPSI	22
1.2.6.	Visi dan Misi UPSI	24
1.2.7.	Moto UPSI	24
1.2.8.	Ringkasan Prestasi dan Pencapaian UPSI	25
1.3.	Pernyataan Masalah	27
1.4.	Objektif Kajian	31
1.5.	Persoalan Kajian	31
1.6.	Hipotesis Kajian	32
1.7.	Kepentingan Kajian	34
1.8.	Batasan Kajian	35
1.9.	Definasi Istilah	36
1.9.1	Sistem Maklumat Bersepadu UPSI (UIMS)	37
1.9.2	Pusat Tanggungjawab (PTj)	37
1.9.3	Pusat Kos	37
1.9.4	Pengguna UIMS/FIS di PTj	38
1.9.5	Penggunaan	39
1.9.6	Penerimaan	39
1.10.	Struktur Laporan	40
1.11.	Kesimpulan	41

Isi Kandungan

Mukasurat

BAB 2: TINJAUAN LITERATUR	42
2.1 Pengenalan	42
2.2 Sistem Perakaunan Berkomputer (CAS)	43
2.3 Kepuasan Pengguna Akhir Komputer / <i>End-User Computing Satisfaction</i> (EUCS)	46
2.4 Penggunaan Sistem dalam Pengurusan Kewangan dan Perakaunan	49
2.5 Demografi	53
2.6 Kesimpulan	56
 BAB 3: METODOLOGI KAJIAN	 57
3.1 Pengenalan	57
3.2 Rekabentuk Kajian	58
3.3 Kerangka Konseptual	58
3.4 Populasi dan Sampel Kajian	59
3.5 Instrumen Kajian	62
3.5.1 Bahagian A	63
3.5.2 Bahagian B	64
3.5.3 Bahagian C	67
3.5.4 Bahagian D	71
3.5.5 Bahagian E	74
3.5.6 Bahagian F	77
3.5.7 Bahagian G	80
3.5.8 Bahagian H	85
3.5.9 Bahagian I	88
3.5.10 Bahagian J	91
3.6 Kajian Rintis	92

Isi Kandungan

Mukasurat

3.7	Kebolehpercayaan	95
3.8	Prosedur Pengumpulan Data	96
3.9	Prosedur Penganalisaan Data	98
3.9.1	Analisis Deskriptif	98
3.9.2	Analisis Inferensi	99
3.9.2.1	Soalan Tiga dalam Persoalan Kajian	99
3.9.2.2	Soalan Empat dalam Persoalan Kajian	100
3.9.2.3	Soalan Lima dalam Persoalan Kajian	101
3.10	Kesimpulan	102

BAB 4: DAPATAN KAJIAN 103

4.1	Pengenalan	103
4.2	Analisa Dapatan Statistik Deskriptif	104
4.2.1	Taburan Responden	105
4.2.1.1	Taburan Responden mengikut Jantina	105
4.2.1.2	Taburan Responden mengikut Umur	106
4.2.1.3	Taburan Responden mengikut Gred Jawatan	107
4.2.1.4	Taburan Responden mengikut Pusat Tanggungjawab	108
4.2.1.5	Taburan Responden mengikut Pengalaman Kerja	108
4.2.1.6	Taburan Responden mengikut Minat Komputer	109
4.2.1.7	Taburan Responden mengikut Kekerapan Latihan	110
4.2.1.8	Taburan Responden mengikut Penggunaan Sistem Sebelum Ini	111
4.2.2	Persoalan Kajian Pertama	111
4.2.2.1	Tahap Penggunaan Modul Bajet	112
4.2.2.2	Tahap Penggunaan Modul Pesanan Belian	117
4.2.2.3	Tahap Penggunaan Modul Pembayaran	122

	x
Isi Kandungan	Mukasurat
4.2.2.4 Tahap Penggunaan Modul Panjar Wang Runcit	126
4.2.2.5 Tahap Penggunaan Modul Resit Rasmi	131
4.2.2.6 Tahap Penggunaan Modul Aset dan Inventori	136
4.2.2.7 Tahap Penggunaan Modul Laporan-Laporan Kewangan	141
4.2.3 Persoalan Kajian Kedua	146
4.2.3.1 Tahap Penerimaan Modul Bajet	146
4.2.3.2 Tahap Penerimaan Pesanan Belian	151
4.2.3.3 Tahap Penerimaan Pembayaran	154
4.2.3.4 Tahap Penerimaan Panjar Wang Runcit	158
4.2.3.5 Tahap Penerimaan Resit Tunai	162
4.2.3.6 Tahap Penerimaan Aset dan Inventori	166
4.2.3.7 Tahap Penerimaan Laporan-Laporan Kewangan	170
4.3 Analisa Dapatan Statistik Inferensi	174
4.3.1 Persoalan Kajian Ketiga	175
4.3.1.1 Perbezaan di antara Jantina dengan Penggunaan Modul UIMS/FIS	176
4.3.1.2 Perbezaan di antara Umur dengan Penggunaan Modul UIMS/FIS	178
4.3.1.3 Perbezaan di antara Gred Jawatan dengan Penggunaan Modul UIMS/FIS	181
4.3.1.4 Perbezaan di antara Pusat Tanggungjawab dengan Penggunaan Modul UIMS/FIS	183
4.3.1.5 Perbezaan di antara Pengalaman Kerja dengan Penggunaan Modul UIMS/FIS	186
4.3.1.6 Perbezaan di antara Minat Komputer dengan Penggunaan Modul UIMS/FIS	188
4.3.1.7 Perbezaan di antara Kekerapan Latihan dengan Penggunaan Modul UIMS/FIS	190
4.3.1.8 Perbezaan di antara Penggunaan Sistem Lain Sebelum Ini	191

Isi Kandungan**Mukasurat**

	dengan Penggunaan Modul UIMS/FIS	
4.3.2	Persoalan Kajian Keempat	193
4.3.2.1	Perbezaan di antara Jantina dengan Penerimaan Sistem UIMS/FIS	194
4.3.2.2	Perbezaan di antara Umur dengan Penerimaan Sistem UIMS/FIS	196
4.3.2.3	Perbezaan di antara Gred Jawatan dengan Penerimaan Sistem UIMS/FIS	197
4.3.2.4	Perbezaan di antara Pusat Tanggungjawab dengan Penerimaan Sistem UIMS/FIS	199
4.3.2.5	Perbezaan di antara Pengalaman Kerja dengan Penerimaan Sistem UIMS/FIS	200
4.3.2.6	Perbezaan di antara Minat Komputer dengan Penerimaan Sistem UIMS/FIS	202
4.3.2.7	Perbezaan di antara Kekerapan Latihan dengan Penerimaan Sistem UIMS/FIS	204
4.3.2.8	Perbezaan di antara Penggunaan Sistem Lain Sebelum Ini dengan Penerimaan Sistem UIMS/FIS	205
4.3.3	Persoalan Kajian Kelima	207
4.3.3.1	Perhubungan di antara Penggunaan Modul dengan Penerimaan Sistem Bajet	208
4.3.3.2	Perhubungan di antara Penggunaan Modul dengan Penerimaan Sistem Pesanan Belian	212
4.3.3.3	Perhubungan di antara Penggunaan Modul dengan Penerimaan Sistem Pembayaran	217
4.3.3.4	Perhubungan di antara Penggunaan Modul dengan Penerimaan Sistem Panjar Wang Runcit	221
4.3.3.5	Perhubungan di antara Penggunaan Modul dengan Penerimaan Sistem Resit Tunai	225

Isi Kandungan**Mukasurat**

4.3.3.6 Perhubungan di antara Penggunaan Modul dengan Penerimaan Sistem Aset dan Inventori	228
4.3.3.7 Perhubungan di antara Penggunaan Modul dengan Penerimaan Sistem Laporan-Laporan Kewangan	233
4.4 Kesimpulan	237
BAB 5: PERBINCANGAN, KESIMPULAN DAN CADANGAN	238
5.1 Pengenalan	238
5.2 Ringkasan Kajian	239
5.3 Perbincangan Dapatan Kajian	240
5.3.1 Persoalan Kajian Pertama	240
5.3.1.1 Tahap Penggunaan Modul Bajet	240
5.3.1.2 Tahap Penggunaan Modul Pesanan Belian	244
5.3.1.3 Tahap Penggunaan Modul Pembayaran	247
5.3.1.4 Tahap Penggunaan Modul Panjar Wang Runcit	250
5.3.1.5 Tahap Penggunaan Modul Resit Rasmi	253
5.3.1.6 Tahap Penggunaan Modul Aset dan Inventori	256
5.3.1.7 Tahap Penggunaan Modul Laporan-Laporan Kewangan	259
5.3.2 Persoalan Kajian Kedua	262
5.3.2.1 Tahap Penerimaan Modul Bajet	262
5.3.2.2 Tahap Penerimaan Modul Pesanan Belian	264
5.3.2.3 Tahap Penerimaan Modul Pembayaran	267
5.3.2.4 Tahap Penerimaan Modul Panjar Wang Runcit	270
5.3.2.5 Tahap Penerimaan Modul Resit Rasmi	273
5.3.2.6 Tahap Penerimaan Modul Aset dan Inventori	277
5.3.2.7 Tahap Penerimaan Modul Laporan-Laporan Kewangan	280
5.3.3 Persoalan Kajian Ketiga	283

Isi Kandungan

Mukasurat

5.3.3.1 Perbezaan di antara Jantina dengan Penggunaan Modul UIMS/FIS	283
5.3.3.2 Perbezaan di antara Umur dengan Penggunaan Modul UIMS/FIS	284
5.3.3.3 Perbezaan di antara Gred Jawatan dengan Penggunaan Modul UIMS/FIS	287
5.3.3.4 Perbezaan di antara Pusat Tanggungjawab dengan Penggunaan Modul UIMS/FIS	289
5.3.3.5 Perbezaan di antara Pengalaman Kerja dengan Penggunaan Modul UIMS/FIS	291
5.3.3.6 Perbezaan di antara Minat Komputer dengan Penggunaan Modul UIMS/FIS	292
5.3.3.7 Perbezaan di antara Kekerapan Latihan dengan Penggunaan Modul UIMS/FIS	293
5.3.3.8 Perbezaan di antara Penggunaan Sistem Lain Sebelum Ini dengan Penggunaan Modul UIMS/FIS	293
5.3.4 Persoalan Kajian Keempat	294
5.3.4.1 Perbezaan di antara Jantina dengan Penerimaan Sistem UIMS/FIS	294
5.3.4.2 Perbezaan di antara Umur dengan Penerimaan Sistem UIMS/FIS	295
5.3.4.3 Perbezaan di antara Gred Jawatan dengan Penerimaan Sistem UIMS/FIS	295
5.3.4.4 Perbezaan di antara Pusat Tanggungjawab dengan Penerimaan Sistem UIMS/FIS	296
5.3.4.5 Perbezaan di antara Pengalaman Kerja dengan Penerimaan Sistem UIMS/FIS	296
5.3.4.6 Perbezaan di antara Minat Komputer dengan Penerimaan Sistem UIMS/FIS	297

Isi Kandungan

Mukasurat

5.3.4.7	Perbezaan di antara Kekerapan Latihan dengan Penerimaan Sistem UIMS/FIS	297
5.3.4.8	Perbezaan di antara Penggunaan Sistem Lain Sebelum Ini dengan Penerimaan Sistem UIMS/FIS	298
5.3.5	Persoalan Kajian Kelima	299
5.3.5.1	Perhubungan di antara Penggunaan Modul dengan Penerimaan Sistem Bajet	299
5.3.5.2	Perhubungan di antara Penggunaan Modul dengan Penerimaan Sistem Pesanan Belian	300
5.3.5.3	Perhubungan di antara Penggunaan Modul dengan Penerimaan Sistem Pembayaran	303
5.3.5.4	Perhubungan di antara Penggunaan Modul dengan Penerimaan Sistem Panjar Wang Runcit	304
5.3.5.5	Perhubungan di antara Penggunaan Modul dengan Penerimaan Sistem Resit Tunai	305
5.3.5.6	Perhubungan di antara Penggunaan Modul dengan Penerimaan Sistem Aset dan Inventori	306
5.3.5.7	Perhubungan di antara Penggunaan Modul dengan Penerimaan Sistem Laporan-Laporan Kewangan	307
5.4	Sumbangan Kajian	308
5.5	Cadangan dari Kajian	310
5.5.1	Cadangan Penambahbaikan	310
5.5.1.1	Latihan Lebih Kerap dan Lebih Fokus	310
5.5.1.2	Latihan Khas (Pengenalan) kepada Staf Baru UPSI	312
5.5.1.3	Mengenalpasti Tahap Kompetensi Staf bagi Pembangunan Sumber Manusia	314
5.5.1.4	Latihan diberikan oleh Staf UPSI Berpengalaman dalam Bidang Tertentu	315
5.5.1.5	Penggunaan Modul UIMS/FIS Secara Lebih Kerap	316

Isi Kandungan

Mukasurat

5.5.1.6 Memberi Makluman tentang Kewujudan Modul-Modul dalam UIMS/FIS	318
5.5.1.7 Penambahbaikan ke atas Modul yang Lemah dalam UIMS/FIS	319
5.5.1.8 Pembudayaan Penggunaan Sistem UIMS/FIS di UPSI	320
5.5.2 Cadangan Kajian Lanjutan	321
5.6 Kesimpulan	323

BIBLIOGRAFI

325 - 329

LAMPIRAN A Borang Soal Selidik

LAMPIRAN B Surat Pengesahan Pelajar untuk Membuat Penyelidikan

LAMPIRAN C Surat Memohon Kebenaran Pendaftar UPSI melalui Penelia Utama untuk Mengedarkan Borang Soal Selidik bagi Ujian Rintis

LAMPIRAN D Surat Memohon Kebenaran Pendaftar UPSI melalui Penelia Utama untuk Mengedarkan Borang Soal Selidik kepada Kakitangan UPSI bagi Tujuan Menjalankan Penyelidikan

LAMPIRAN E Surat kepada Pusat Tanggungjawab melalui Bendahari UPSI untuk Mengedarkan Borang Soal Selidik bagi Tujuan Menjalankan Penyelidikan

SENARAI JADUAL

Jadual	Muka Surat
1.1 Ringkasan Sistem Perakaunan Berkomputer di IPTA Lain	10
1.2 Statistik Bilangan Program yang Dijalankan dan Bilangan Pelajar di UPSI	20
1.3 Bilangan Staf UPSI mengikut Kategori	21
1.4 Senarai Pegawai Utama Universiti	22
1.5 Bilangan Graduan mengikut Peringkat Pengajian	26
1.6 Enrolmen Pelajar UPSI Pada Tahun 2008	26
2.1 Ringkasan Justifikasi Pemilihan Instrumen	49
3.1 Senarai PTj di UPSI yang Terlibat dengan Sistem UIMS/FIS	61
3.2 Kandungan Set Soal Selidik	62
3.3 Keputusan Nilai <i>Cronbach Alpha</i> bagi Kajian Rintis	94
3.4 Keputusan Nilai <i>Cronbach Alpha</i> bagi Kajian Sebenar	96
3.5 Analisa Kajian Penggunaan Modul UIMS/FIS mengikut Faktor Demografi	99
3.6 Analisa Kajian Penerimaan Sistem UIMS/FIS mengikut Faktor Demografi	100
4.1 Statistik Jantina Staf	106
4.2 Statistik Umur Staf	107
4.3 Statistik Kumpulan Jawatan Staf	107
4.4 Statistik Pusat Tanggungjawab Staf	108
4.5 Statistik Pengalaman Kerja Staf	109

Jadual	Muka Surat
4.6 Statistik Minat Komputer	109
4.7 Statistik Kekerapan Latihan Staf	110
4.8 Statistik Penggunaan Sistem Sebelum Ini	111
4.9 Tahap Senang Dipelajar bagi Modul Bajet	114
4.10 Tahap Kekerapan Penggunaan bagi Modul Bajet	115
4.11 Tahap Pendapat Responden bagi Modul Bajet	116
4.12 Tahap Senang Dipelajar bagi Modul Pesanan Belian	118
4.13 Tahap Kekerapan Penggunaan bagi Modul Pesanan Belian	120
4.14 Tahap Pendapat Responden bagi Modul Pesanan Belian	121
4.15 Tahap Senang Dipelajar bagi Modul Pembayaran	123
4.16 Tahap Kekerapan Penggunaan bagi Modul Pembayaran	124
4.17 Tahap Pendapat Responden bagi Modul Pembayaran	126
4.18 Tahap Senang Dipelajar bagi Modul Panjar Wang Runcit	127
4.19 Tahap Kekerapan Penggunaan bagi Modul Panjar Wang Runcit	129
4.20 Tahap Pendapat Responden bagi Modul Panjar Wang Runcit	131
4.21 Tahap Senang Dipelajar bagi Modul Resit Rasmi	133
4.22 Tahap Kekerapan Penggunaan bagi Modul Resit Rasmi	134
4.23 Tahap Pendapat Responden bagi Modul Resit Rasmi	136
4.24 Tahap Senang Dipelajar bagi Modul Aset dan Inventori	137
4.25 Tahap Kekerapan Penggunaan bagi Modul Aset dan Inventori	139
4.26 Tahap Pendapat Responden bagi Modul Aset dan Inventori	140
4.27 Tahap Senang Dipelajar bagi Laporan-Laporan Kewangan	142

Jadual	Muka Surat
4.28 Tahap Kekerapan Penggunaan bagi Laporan-Laporan Kewangan	144
4.29 Tahap Pendapat Responden bagi Laporan-Laporan Kewangan	145
4.30 Tahap Penerimaan Sistem UIMS/FIS bagi Modul Bajet	148
4.31 Tahap Penerimaan Sistem UIMS/FIS bagi Modul Pesanan Belian	153
4.32 Tahap Penerimaan Sistem UIMS/FIS bagi Modul Pembayaran	156
4.33 Tahap Penerimaan Sistem UIMS/FIS bagi Modul Panjar Wang Runcit	160
4.34 Tahap Penerimaan Sistem UIMS/FIS bagi Modul Resit Tunai	164
4.35 Tahap Penerimaan Sistem UIMS/FIS bagi Modul Aset dan Inventori	168
4.36 Tahap Penerimaan Sistem UIMS/FIS bagi Modul Laporan-Laporan Kewangan	172
4.37 Perbezaan di antara Jantina dengan Penggunaan Modul UIMS/FIS	177
4.38 Perbezaan di antara Umur Staf dengan Penggunaan Modul UIMS/FIS	179
4.39 Perbezaan di antara Gred jawatan dengan Penggunaan Modul UIMS/FIS	182
4.40 Perbezaan di antara Pusat tanggungjawab dengan Penggunaan Modul UIMS/FIS	184
4.41 Perbezaan di antara Pengalaman Kerja dengan Penggunaan Modul UIMS/FIS	187
4.42 Perbezaan di antara Minat Komputer dengan Penggunaan Modul UIMS/FIS	189
4.43 Perbezaan di antara Kekerapan Latihan dengan Penggunaan Modul UIMS/FIS	191

Jadual	Muka Surat
4.44 Perbezaan di antara Penggunaan Sistem Lain Sebelum Ini dengan Penggunaan Modul UIMS/FIS	192
4.45 Perbezaan di antara Jantina Staf dengan Penerimaan Sistem UIMS/FIS	195
4.46 Perbezaan di antara Umur Staf dengan Penerimaan Sistem UIMS/FIS	197
4.47 Perbezaan di antara Gred Jawatan dengan Penerimaan Sistem UIMS/FIS	198
4.48 Perbezaan di antara Pusat Tanggungjawab dengan Penerimaan Sistem UIMS/FIS	200
4.49 Perbezaan di antara Pengalaman Kerja dengan Penerimaan Sistem UIMS/FIS	201
4.50 Perbezaan di antara Minat Komputer dengan Penerimaan Sistem UIMS/FIS	203
4.51 Perbezaan di antara Kekerapan Latihan dengan Penerimaan Sistem UIMS/FIS	205
4.52 Perbezaan di antara Penggunaan Sistem Lain Sebelum Ini dengan Penerimaan Sistem UIMS/FIS	206
4.53 Perhubungan di antara Penggunaan Modul UIMS/FIS dengan Penerimaan Bajet	211
4.54 Perhubungan di antara Penggunaan Modul UIMS/FIS dengan Penerimaan Pesanan Belian	215
4.55 Perhubungan di antara Penggunaan Modul UIMS/FIS dengan Penerimaan pembayaran	219
4.56 Perhubungan di antara Penggunaan Modul UIMS/FIS dengan Penerimaan Panjar Wang Runcit	223
4.57 Perhubungan di antara Penggunaan Modul UIMS/FIS dengan Penerimaan Resit Tunai	227
4.58 Perhubungan di antara Penggunaan Modul UIMS/FIS dengan	231

xx

Jadual**Muka Surat**

Penerimaan Aset dan Inventori

4.59	Perhubungan di antara Penggunaan Modul UIMS/FIS dengan Penerimaan Laporan-Laporan Kewangan	235
5.1	Rumusan Jadual 4.9, 4.10 dan 4.11	242
5.2	Rumusan Jadual 4.12, 4.13 dan 4.14	245
5.3	Rumusan Jadual 4.15, 4.16 dan 4.17	248
5.4	Rumusan Jadual 4.18, 4.19 dan 4.20	251
5.5	Rumusan Jadual 4.21, 4.22 dan 4.23	254
5.6	Rumusan Jadual 4.24, 4.25 dan 4.26	257
5.7	Rumusan Jadual 4.27, 4.28 dan 4.29	261
5.8	Rumusan Tahap Paling Rendah dalam Penggunaan Modul UIMS/FIS oleh Staf UPSI	312

SENARAI RAJAH

Rajah	Muka Surat
2.1 Model Doll and Torkzadeh (1988) untuk Mengukur EUCS	48
3.1 Kerangka Konseptual Kajian	59

SENARAI SINGKATAN

ANOVA	- Analisis Varian
CAS	- Sistem Perakaunan Berkomputer (<i>Computerised Accounting System</i>)
HRMS	- <i>Human Resource Management System</i>
ICT	- Teknologi Maklumat dan Komunikasi
IT	- Teknologi Maklumat
INTACs	- <i>Integrated Accounting System</i>
IPTA	- Institusi Pengajian Tinggi Awam
K.kew	- Kementerian Kewangan
KPT	- Kementerian Pengajian Tinggi
LAN	- <i>Local Area Network</i>
NKS	- NK System (M) Sendirian Berhad
PKPA	- Pekeliling Kemajuan Pentadbiran Awam
PTj	- Pusat Tanggungjawab
PWR	- Panjar Wang Runcit
SAGA	- <i>Standard Accounting System For Government Agencies</i>
UIMS	- Sistem Maklumat Bersepadu UPSI (<i>UPSI Integrated Management System</i>)
UIMS/FIS	- Sistem Maklumat Kewangan UPSI/Sistem Maklumat Kewangan (<i>UPSI Integrated Management System/Financial Information System</i>)
UPM	- Universiti Putra Malaysia (dahulunya Universiti Pertanian Malaysia)
UPSI	- Universiti Pendidikan Sultan Idris

BAB 1

PENDAHULUAN

1.1 Pengenalan

Penggunaan teknologi maklumat dalam perakaunan digunakan secara meluas oleh organisasi sama ada sektor swasta atau kerajaan. Dalam era globalisasi, teknologi maklumat (IT) atau teknologi maklumat dan komunikasi (ICT) adalah salah satu komponen penting yang menentu kepada daya saing sesebuah organisasi. Bagi memenuhi tuntutan ini, UPSI telah meneroka penggunaan Sistem Maklumat Bersepadu UPSI (UIMS) untuk menambahkan kecekapan dan keberkesanan operasinya khususnya di dalam pengurusan perakaunan dan kewangan. Penggunaan UIMS ini meliputi semua aspek iaitu pengurusan dan pentadbiran, pembangunan sahsiah pelajar dan juga aktiviti akademik.

Menurut Hamid Tavakolian (1995), pakej perakaunan untuk komputer peribadi mula muncul dalam lewat 1970an. Syarikat yang sebelum ini tidak mampu untuk memiliki sebuah *mainframe* telah menemui komputer peribadi sebagai ganti yang mampu dimiliki dan lebih berguna untuk operasi perakaunan. Mereka juga mendapati sistem perakaunan berkomputer bukan saja mampu mengendalikan data kewangan dengan cekap, tetapi nilai yang tepat sebagai sebuah sistem perakaunan dan mampu menjana laporan-laporan syarikat dengan cepat (Hotch, 1992).

Mengikut Abdul Rahman Hamzah (1998,10) di dalam bukunya yang bertajuk Perakaunan Asas, kaedah perakaunan pertama yang digunakan sejak manusia tahu menulis adalah kaedah manual iaitu semua dokumen perniagaan ditulis dengan tangan dan setiap salinan juga disalin dengan tangan. Kaedah ini amat lambat, memerlukan penulis yang mahir menulis tanpa kesilapan, terpaksa menyalin semula data-data urusan ke buku-buku perakaunan, tugas yang menjemukan dan boleh mengakibatkan berlaku kesilapan serta menjadikan tugas ini lebih rumit apabila melibatkan pengiraan amaun besar. Kaedah mekanikal timbul selepas itu bagi melengkapkan kaedah manual di mana penggunaan alat pengiraan diperkenalkan seperti abakus (cepu), mesin kira dan mesin taip.

Kaedah ketiga ialah kaedah elektronik di mana penggunaan komputer dalam perakaunan diperkenalkan, antara perisian yang digunakan adalah Accpac Plus, Lotus 123, Supercalc, Quatopro dan seumpamanya. Kaedah ini memudahkan proses penyediaan

dokumen, merekod, membuka dan menutup akaun, menyediakan penyata kewangan dan juga penganalisan kewangan.

Kaedah keempat bagi menggantikan ketiga-tiga kaedah di atas adalah penggunaan komputer yang dihubungi dengan alat telekomunikasi yang boleh digunakan secara serentak bagi mempercepatkan lagi proses perakaunan. Kaedah ini mempercepatkan penyediaan belanjawan, akaun-akaun harian, laporan kewangan setengah tahun atau setahun serta butir-butir urusniaga juga boleh disimpan tanpa menggunakan fail atau kertas yang banyak dan ini akan mengurangkan kesilapan, meningkatkan kecekapan dalam proses pembayaran maupun penerimaan bayaran.

Selaras dengan kaedah keempat ini, UPSI telah menggunakan sistem INTACS pada tahun 1997 dan telah bertukar kepada sistem yang baru pada tahun 2005 iaitu UIMS bagi menampung bilangan pengguna yang ramai serta pertambahan PTj (Pusat Tanggungjawab) di UPSI. Mulai tahun 2002, perolehan bekalan bernilai RM10,000.00 ke bawah bagi sekali pembelian telah mula diuruskan oleh jabatan/fakulti masing-masing yang diketuai oleh Ketua Jabatan, Dekan dan Pengarah sesebuah Jabatan, fakulti, Pusat atau Institut (<http://bendahari.upsi.edu.my>). Penurunan kuasa ini adalah bagi memudahkan urusan pembelian atau perolehan bekalan dan perkhidmatan untuk sesebuah PTj, seterusnya melicinkan lagi proses pengurusan dan kecekapan sesebuah PTj di UPSI.

Penurunan kuasa ini tidak setakat perolehan sahaja, tetapi telah berkembang kepada modul-modul lain seperti pengurusan bajet, pembayaran, panjar wang runcit, resit tunai, aset dan inventori dan Laporan-laporan kewangan berkaitan.

1.1.1 Pelaksanaan Sistem Perakaunan Berkomputer yang Standard di Badan-Badan Berkanun (SAGA)

Pada 1 Februari 1996, Jabatan Perdana Menteri Malaysia telah mengeluarkan satu pekeliling kepada Ketua-Ketua Setiausaha Kementerian dan Ketua-Ketua badan Berkanun Persekutuan yang berkaitan dengan pelaksanaan Sistem Perakaunan Berkomputer yang Standard (SAGA) di semua badan berkanun Malaysia (Pekeliling Kemajuan Pentadbiran Awam Bil 1/1996).

Pakej SAGA telah dibangunkan secara kerjasama diantara Unit Pemodenan Tadbiran Malaysia (MAMPU), Jabatan Akauntan Negara, Jabatan Audit Negara dan Pakar perunding yang telah dilantik oleh Kerajaan. Kerajaan telah bersetuju untuk menggunakan satu pakej standard yang terdapat di pasaran dan diubahsuai untuk memenuhi keperluan badan-badan berkanun. Dengan adanya pakej perakaunan ini maka transaksi kewangan dapat direkodkan serta-merta dan akaun ditutup pada setiap hari. Ini bagi memastikan akaun badan-badan berkanun sentiasa dikemaskini dan laporan-laporan kewangan pada bila-bila masa yang diperlukan.

Sistem perakaunan standard yang diperkenalkan oleh Kerajaan adalah satu sistem yang akan dapat memenuhi empat objektif berikut:

- i. menyediakan kemudahan penyenggaraan satu set akaun yang lengkap dan terkini;
- ii. membolehkan akaun ditutup setiap hari;
- iii. menyediakan kemudahan perakaunan pengurusan kewangan dengan lebih baik; dan
- iv. menyediakan laporan-laporan kewangan pra-audit tepat pada masa yang ditetapkan.

SAGA telah dibangunkan untuk mengautomasikan proses pengeluaran laporan-laporan kewangan yang dapat memenuhi keperluan pengauditan dan perakaunan yang telah ditetapkan. Untuk tujuan tersebut, SAGA telah direka agar dapat memenuhi objektif sistem perakaunan yang standard. Dengan demikian, SAGA mampu mengeluarkan laporan-laporan perakaunan yang diperlukan pada bila-bila masa. Pakej SAGA mempunyai dua komponen utama iaitu

- i. Sistem Perakaunan Kendalian (*Operational Accounting System (OAS)*) - SAGA mempunyai semua standard modul perakaunan yang diperlukan untuk menyimpan akaun dibadan-badan berkanun. Antaranya ialah modul Lejar Am, Akaun kena Bayar, Akaun Belum Terima, Pengurusan Aset, Pelaburan, Inventori, Catatan Pesanan, Pesanan Pembelian, Pinjaman, Gaji dan penyesuaian Bank.

- ii. Sistem Maklumat Perakaunan (*Accounting Information System (AIS)* - SAGA menyediakan modul untuk memudahkan pengeluaran laporan-laporan pengurusan kewangan yang diperlukan dan proses penyediaan penyata kewangan tahunan.

Pada 4 Mei 2007, Kerajaan sekali lagi mengeluarkan pekeliling berkenaan SAGA melalui Pekeliling Kemajuan Pentadbiran Awam, Bilangan 1 Tahun 2007 - Pelaksanaan Sistem Perakaunan Berkomputer yang Standard di Badan-Badan Berkanun Persekutuan. Dengan wujudnya PKPA 1/2007, maka PKPA 1/1996 adalah terbatal. PKPA 1/ 2007 sebenarnya mengemaskini (*update*) PKPA 1/1996 iaitu dari segi format penyata kewangan serta tambahan kepada penyata perubahan ekuiti, format carta akaun dan garis panduan perolehan dan pelaksanaan SAGA.

1.1.2 Perkembangan Perakaunan Berkomputer di IPTA

Bahagian ini menerangkan berkenaan perkembangan sistem perakaunan berkomputer (CAS) yang digunakan oleh universiti-universiti tempatan di Malaysia. Sistem yang digunakan adalah seperti berikut:

Universiti Putra Malaysia (UPM)

Sistem yang digunakan dalam pengurusan kewangan UPM adalah seperti berikut:

- SAGA – System Accounting for Government Agencies.
- FAMS – Fixed Asset Management system.

- IHRMS – Integrated Human Resource and Management System.
- SAS – Student Accounting System.
- WINCOM.

(Dipetik dari <http://www.bursar.upm.edu.my>)

UPM menggunakan sistem SAGA sepertimana yang telah diarahkan oleh Pekeliling Kemajuan Pentadbiran Awam Bil 1/1996. Hasil lawatan dan temubual dengan Jabatan Bendahari UPM mendapati bahawa SAGA adalah sistem yang tidak menyeluruh, jadi UPM terpaksa menggunakan sistem-sistem lain untuk menguruskan aset tetap, sumber manusia, kewangan pelajar dan gaji. Namun begitu, UPM telah memenangi Anugerah Kualiti Perkhidmatan Kewangan (AKPK) untuk kategori Badan-badan Berkanun bagi tahun 2007 anjuran Kementerian Kewangan Malaysia dan ini adalah bukti komitmen di dalam memberikan perkhidmatan kewangan yang terbaik dan berkualiti tinggi sejajar dengan status UPM, sebuah Universiti Penyelidikan (<http://www.bursar.upm.edu.my>).

Universiti Teknologi Mara (UiTM)

UiTM menggunakan sistem yang dinamakan FAIS iaitu Sistem Kewangan Perakaunan Bersepadu, ia merupakan sistem kewangan dan maklumat perakaunan UiTM yang bersepadu bagi meningkatkan produktiviti dan kualiti kerja khususnya untuk Pejabat Bendahari dan amnya pengurusan UiTM (<http://psmb.uitm.edu.my>). Sistem ini telah dirancang untuk membantu pihak pengurusan Universiti di dalam memproses dan

mendapatkan maklumat kewangan dan pengurusan kewangan dengan lebih cepat, tepat dan lengkap.

Pejabat Bendahari UiTM telah mewujudkan satu unit dibawahnya iaitu Unit Komputer, Pejabat Bendahari. Unit ini mula diwujudkan pada tahun 1986 dengan aktiviti utamanya adalah memberikan latihan penggunaan komputer kepada staf Pejabat Bendahari di dalam usaha membudayakan penggunaan komputer (<http://psmb.uitm.edu.my>). Pendedahan tersebut adalah sebagai persediaan Pejabat Bendahari menggunakan sistem perakaunan berkomputer secara menyeluruh.

FAIS mula dibangunkan pada 1993 secara berfasa dan Sistem Lejar Am mula digunapakai pada akhir tahun 1994. Pembangunan FAIS adalah bertujuan untuk menyediakan kemudahan kepada Pejabat Bendahari di dalam menyediakan sistem perakaunan universiti secara sistematik dan bersepadu. FAIS terdiri daripada 23 sub-sistem seperti Sistem Belanjawan, Sistem Perolehan, Sistem Bayaran, Sistem Gaji, Sistem Kewangan Pelajar, Sistem Penerimaan, Sistem Pengurusan Aliran Wang, Sistem Lejar Am dan Sistem Pendahuluan dan Tuntutan (<http://psmb.uitm.edu.my>).

FAIS telah dimulakan ke seluruh kampus cawangan UiTM pada bulan Julai 2003. Metodologi perlaksanaan yang digunakan dalam projek ini adalah menggunakan pendekatan berpusat (*centralized approach*) di mana semua sistem di cawangan UiTM berhubung ke satu pelayan komputer secara berpusat (*centralized server*) iaitu Bilik *Server* di Pejabat Bendahari UiTM Shah Alam (<http://psmb.uitm.edu.my>).

Sejarah Pembangunan FAIS:

- 1992 - Pembangunan FAIS
 - Perkakasan - HP9000 877
 - 827 Database - Informix 4.2
 - OS - Unix (HP-UX Ver 9)
- 1999 - Dinaiktaraf bagi menepati pepijat alaf 2000
 - Perkakasan - HP9000 K37
 - Database - Informix 7.
 - OS - HP-UX Ver 10
- Julai 2003 - Dinaiktaraf bagi menampung keperluan pengguna Pejabat Bendahari dengan mengambil pendekatan High Availability.
 - Perkakasan - 2 server HP9000 rp7410
 - Storage - SAN EVA 5000
 - Database - Informix 9.4
 - OS - HP-UX Ver 11.11

(Dipetik dari <http://psmb.uitm.edu.my/>)

University Tun Hussein Onn Malaysia (UTHM)

UTHM mula menggunakan Sistem Maklumat Kewangan (SKEW) pada tahun 2002. Modul perolehan kepada semua PTJ adalah bermula pada 2 September 2002 dan modul ini merupakan sebahagian daripada Sistem Maklumat Kewangan (SKEW). Setiap Pusat Tanggungjawab (PTJ) diberikan ID-User bagi penggunaan sistem tersebut. Perlaksanaan

SKEW fasa pertama membolehkan pengeluaran Pesanan Rasmi di PTJ secara *online* bersama-sama Sistem Kewangan Pejabat Bendahari. Ianya juga akan dapat memantau prestasi perbelanjaan PTJ. Modul sistem untuk peringkat fasa pertama merangkumi modul perolehan, pelanggan dan belanjawan. Penggunaan sistem ini hanya melibatkan peruntukan mengurus yang diagihkan kepada PTJ (<http://pb.uthm.edu.my>).

Bermula pada tahun 2006, UTHM mula menggunakan SAGA sebagaimana disarankan oleh kerajaan. Sistem SAGA yang digunakan oleh UTHM adalah SAGA Century. Penukaran ini adalah disebabkan SKEW tidak dapat mengeluarkan laporan kewangan iaitu penyata timbang duga, penyata pendapatan dan kunci kira-kira dan ini juga mengikut saranan audit.

Jadual 1.1 menunjukkan ringkasan sistem perakaunan berkomputer yang digunapakai di beberapa IPTA di Malaysia.

Jadual 1.1 : Ringkasan Sistem Perakaunan Berkomputer di IPTA Lain

Universiti	Sistem Perakaunan Berkomputer
Universiti Putra Malaysia (UPM)	■ SAGA. ■ FAMS – Fixed Asset Management system. ■ IHRMS – Integrated Human Resource and Management System.

Universiti	Sistem Perakaunan Berkomputer
	■ SAS – Student Accounting System. ■ WINCOM - Gaji
Universiti Teknologi Mara (UiTM)	FAIS iaitu Sistem Kewangan Perakaunan Bersepadu
University Tun Hussein Onn Malaysia (UTHM)	Sistem Maklumat Kewangan (SKEW)
Kolej Universiti Teknikal Kebangsaan Malaysia (KUTKM)	Sistem Maklumat Kewangan Bersepadu (SMKB)
Universiti Sains Malaysia	eFAS dan ePayment
Perbadanan Tabung Pendidikan Tinggi Nasional Malaysia (PTPTN)	SAGA
Universiti Kebangsaan Malaysia	e-Warga

(Ringkasan adalah berdasarkan sumber dari laman web universiti masing-masing)

1.1.3 Perkembangan Sistem Perakaunan Berkomputer di UPSI

Jabatan Bendahari ditubuhkan pada Julai 1997 dan merupakan jabatan yang bertanggungjawab terhadap pentadbiran dan pengurusan kewangan serta memberikan perkhidmatan tersebut kepada aktiviti utama Universiti Pendidikan Sultan Idris (UPSI) sepertimana yang termaktub di dalam Bahagian V Perlembagaan Universiti Pendidikan Sultan Idris di bawah Akta Universiti dan Kolej Universiti (AUKU) dan Akta Badan Berkanun 1960. Fungsi Jabatan ini adalah untuk memberikan perkhidmatan kepada pelanggan sama ada dari luar atau dalam universiti (<http://bendahari.upsi.edu.my>).

Sistem perakaunan berkomputer pertama yang digunakan di UPSI adalah dikenali sebagai Integrated Accounting Sistem (INTACs) yang dimiliki oleh NK System (M) Sendirian Berhad. Perolehan sistem INTACs bermula pada 9 Ogos 1997 melalui satu sebutharga dan perancangan penggunaan mengikut fasa yang telah dicadangkan kepada UPSI. Sistem ini sebenarnya telah digunakan oleh Universiti Putra Malaysia (UPM) dengan jayanya pada masa itu. Pemilihan ini adalah bagi memastikan tidak banyak perubahan yang perlu dibuat dan ditanggung oleh UPSI serta penyesuaian sistem ini terhadap *business activities* UPSI iaitu sebagai sebuah IPTA.

NKS (NK System (M) Sendirian Berhad) adalah ditubuhkan oleh seorang yang telah mempunyai pengalaman selama 15 tahun dalam bidang pembangunan sistem di UPM. Cadangan pelaksanaan di UPSI adalah melalui tiga fasa iaitu:

- Fasa I: Memasang (*Install*) INTACs bersama satu set sistem komputer dan pencetak.
- Fasa II: Memasang dan penyesuaian Human Resource Management System (HRMS) termasuk sistem bagi gaji, pendahuluan dan tuntutan.
- Fasa III: Meningkatkan kemudahan Local Area Network (LAN) termasuk pembangunan sistem perakaunan pengurusan bagi kegunaan pihak atasan dan seterusnya mewujudkan laporan secara terus (*real-time mode*)

Sistem INTACs telah banyak diubahsuai sejak mula digunakan hingga tahun 2004, perubahan serta modifikasi yang dibuat adalah bagi memudahkan pengguna sistem ini (*user-friendly*) dan juga mengikut kehendak pihak kementerian dan pihak atasan. Bagi mengelakkan kekeliruan dan kekacauan terhadap sistem, semua perubahan yang dibuat perlu mendapat kelulusan Bendahari atau Timbalan Bendahari ketika itu. Pihak NKS akan membuat perubahan mengikut kehendak pengguna dan akan mengenakan caj bagi setiap perubahan yang dibuat. Sehingga tahun 2004, sistem INTACs merupakan sistem yang cukup sempurna jika dibandingkan dengan sistem di IPTA lain kerana mempunyai banyak modul yang disistemkan serta kebolehpercayaan terhadap sistem tersebut. Penilaian ini dibuat melalui lawatan UPSI ke beberapa IPTA lain dan sebaliknya.

1.1.4 Perkembangan Sistem Maklumat Bersepadu UPSI (UIMS)

Bermula pada tahun 2003 (Fasa Pertama ICT), pihak Universiti telah mula bercadang mewujudkan satu sistem yang bersepadu di mana sistem ini boleh berkomunikasi antara sistem di Jabatan Bendahari dengan sistem di jabatan-jabatan lain seperti Bahagian Sumber Manusia, Bahagian Akademik, Jabatan Hal Ehwal Pelajar termasuk Asrama dan Kolej. Sistem sebegini adalah sangat baik kerana pelajar atau kakitangan baru hanya perlu mendaftar sekali sahaja dan sistem akan berintegrasi antara sistem di jabatan berlainan.

Cadangan perolehan sistem ini telah dikemukakan oleh Pengarah Pusat ICT ketika itu iaitu Profesor Dr. Abu Talib bin Othman (1 Jun 2003 – 31 Julai 2004). Satu

surat permohonan bagi cadangan perolehan sistem ini telah dikemukakan oleh pengarah pusat ICT kepada pihak Unit Pemodenan Tadbiran dan Perancangan Pengurusan Malaysia (MAMPU). Pada 17 September 2003, pihak Pusat ICT telah menerima surat kelulusan yang bertajuk “Laporan Penyediaan Sistem Maklumat Bersepadu, Infrastruktur Perkakasan dan Capaian Internet UPSI”, bertarikh 16 September 2003.

Dengan adanya kelulusan daripada pihak MAMPU, UPSI telah membelanjakan sebanyak RM6.5 juta untuk membeli sebuah sistem yang lengkap (menyeluruh) iaitu UIMS, ianya merangkumi :

Sistem Maklumat Kewangan

Sistem Maklumat Akademik dan Rekod Pelajar

Sistem Maklumat Personel

Sistem Maklumat Hal Ehwal Pelajar

Sistem Maklumat Pembangunan dan Pengurusan Harta Benda

Sistem Maklumat Pasca Siswazah

Sistem Pembelajaran Elektronik

Sistem Komuniti Portal

Sistem ini dibeli daripada Fikiran Arif (M) Sdn Bhd dan pihak syarikat perlu membekalkan dan memasang sistem tersebut termasuk sebuah server dan juga *source-code* bagi memudahkan pihak UPSI mengambil alih dan menyelenggara secara dalaman (*in-house*). Proses perolehan, pembangunan sistem, penambahbaikan dan seterusnya melengkapkan sistem UIMS ini telah memakan masa yang agak lama iaitu bermula dari

fasa 1 (2003-2005), fasa 2 (2006) dan fasa 3 (2007). Sekarang ini juga sistem UIMS ini masih lagi ditambahbaik. Bagi mempercepatkan dan memudahkan proses pembangunan sistem UIMS ini, pihak syarikat telah membentuk beberapa kumpulan kecil bagi menyiapkan setiap *subsystem* iaitu lapan *subsystem*:

• Sistem Maklumat Kewangan	• UIMS/FIS
• Sistem Maklumat Akademik dan Rekod Pelajar	• IMS/SIS
• Sistem Maklumat Personel	• IMS/HRA
• Sistem Maklumat Hal Ehwal Pelajar	• IMS/SIS
• Sistem Maklumat Pembangunan dan
Pengurusan Harta Benda	• IMS/HRA
• Sistem Maklumat Pasca Siswazah	• IMS/SIS
• Sistem Pembelajaran Elektronik	• MyGuru
• Sistem Komuniti Portal	• MyUPSI Protal

1.1.5 Perkembangan Sistem Maklumat Kewangan (UIMS/FIS)

Bermula pada 2 Januari 2005, UIMS/FIS digunakan sepenuhnya di Jabatan Bendahari UPSI iaitu dengan modul-modul asas dan penting seperti bajet, pembayaran, terimaan dan perolehan. Peringkat ini juga disusuli dengan modul-modul lain seperti aset dan inventori, buku tunai, laporan-laporan kewangan, gaji dan lain-lain lagi. Proses pemindahan data juga dibuat diperingkat ini iaitu selepas penutupan akaun bagi tahun 2004, proses ini adalah daripada sistem lama (INTACs) kepada sistem baru (UIMS/FIS).

Proses pemindahan data adalah seperti data-data bagi aset dan inventori, maklumat pembekal, bil hutang yang belum dibayar, *opening balance* bagi setiap pusat kos dan kod akaun, maklumat kakitangan dan juga maklumat pelajar.

Proses pemindahan data (*data migration*) tidak semudah yang disangkakan kerana data yang dipindahkan tidak diterima sepenuhnya oleh sistem baru, maka pihak atasan telah mengarahkan supaya beberapa jawatankuasa kerja (*task-force*) diwujudkan bagi menyemak setiap data yang dipindahkan. Akhirnya penutupan akaun bagi tahun 2005 telah berjaya ditutup dan diaudit, sehinggalah UPSI sekali lagi menerima sijil bersih pada tahun tersebut.

Bermula pada tahun 2005 hingga sekarang, Jabatan Bendahari tidak putus-putus melakukan penambahbaikan terhadap sistem tersebut, antaranya ialah sistem pembayaran elektronik (EPS), semakan pembayaran secara *online* (atas talian), slip gaji secara *online*, permohonan pinjaman kenderaan dan komputer secara *online*, terimaan tunai di PTj, panjar wang runcit secara *online* dan banyak lagi. Dari segi pencapaian, Jabatan Bendahari telah menjadi Johan bagi Anugerah Pengurusan Kewangan Terbaik Peringkat Negeri Perak pada tahun 2008. Bermula pada tahun 1997 hingga tahun 2007, Jabatan Bendahari juga telah menerima sijil bersih sebanyak 11 tahun berturut-turut.

1.2 Latar Belakang Tempat Kajian

Tempat kajian ini dijalankan adalah di Universiti Pendidikan Sultan Idris (UPSI) yang beralamat di Jalan Slim, Tanjong Malim, Perak. Tanjong Malim adalah sebuah pekan kecil yang terletak di dalam Daerah Batang Padang dan berada di sempadan antara Perak-Selangor yang dipisahkan oleh Sungai Bernam sebagai sempadan semulajadi (*natural divider*). Pekan kecil ini berada di utara Kuala Lumpur yang dianggarkan 70 kilometer (43.75 batu) dari Kuala Lumpur melalui Lebuhraya Utara-Selatan.

Mengikut sumber dari Majlis Daerah Tanjong Malim (MDTM) dalam wikipedia, Tanjong Malim dikenali sebagai “*Town of education*” yang berkoordinat 4°00’00” N, 101°18’00” E. Jumlah keluasan Tanjong Malim adalah sekitar 949.86 kilometer persegi (366.75 batu persegi) dan mempunyai populasi seramai 60,791 orang (2007), manakala populasi di kawasan bandar adalah seramai 16,399 orang. Kaum cina merupakan bilangan teramai di kawasan Tanjong Malim iaitu seramai 25,125 (41.33%), diikuti kaum melayu seramai 24,850 orang (40.88%), kaum india seramai 9,583 orang (15.76%) dan selebihnya kaum lain-lain iaitu 1233 orang (2.0%). (<http://mdtm.perak.gov.my>).

1.2.1 Sejarah Penubuhan UPSI di Tanjong Malim

Perkembangan Universiti Pendidikan Sultan Idris (UPSI) adalah secara bertahap dari sebuah kolej kepada sebuah universiti dan secara kronologi, perkembangan UPSI telah melalui tiga era, iaitu era Sultan Idris Training College (SITC) (29 November 1922 - 1957), era Maktab Perguruan Sultan Idris (MPSI) (1957 - 1987), dan era Institut

Perguruan Sultan Idris (IPSI) (21 Februari 1987 – April 1997) (<http://www.upsi.edu.my>, 2009).

Sejarah SITC bermula apabila R.O Winstedt mengilhamkan cadangan agar ditubuhkan sebuah maktab atau pusat bagi latihan guru dan bagi meluaskan skop pendidikan pada ketika itu. Pada 26 Mei 1917, Tanjong Malim secara rasmi dipilih sebagai tempat pembinaan maktab. Pada tarikh yang sama juga cadangan untuk memberikan nama maktab ini sebagai Sultan Idris Training College (SITC) telah dimaklumkan Kebawah Duli Yang Maha Mulia Paduka Seri Sultan Abdul Jalil Shah dan nama Almarhum Sultan Idris Shah diabadikan pada nama maktab ini sebagai mengenang jasa dan sumbangan besar Almarhum dalam bidang pendidikan.

Pada tahun 1957 nama SITC ditukarkan kepada Maktab Perguruan Sultan Idris (MPSI) bagi memenuhi tuntutan Laporan Razak dan perubahan pentadbiran SITC yang selama ini diketuai orang-orang Eropah beralih tangan kepada cendekiawan Melayu. Era MPSI berakhir pada 21 Februari 1987 apabila tarafnya sebagai sebuah maktab ditingkatkan menjadi sebuah institut dengan nama Institut Perguruan Sultan Idris (IPSI).

Setelah genap usia 10 tahun, IPSI memasuki era barunya pada tahun 1997 apabila Institusi ini secara rasmi dinaikkan taraf sebagai sebuah universiti bermula 1 Mei 1997. Universiti Pendidikan Sultan Idris (UPSI) ditubuhkan melalui Warta Kerajaan P.U. (A) 132 & 133, bertarikh 24 Febuari 1997, di bawah dua Perintah, iaitu Perintah Universiti

Pendidikan Sultan Idris (Perbadanan) 1997 dan Perintah Universiti Pendidikan Sultan Idris (Kampus) 1997 (<http://www.upsi.edu.my>, 2009).

1.2.2 Perkembangan UPSI

Kampus UPSI berada di sempadan antara negeri Perak dan Selangor, ianya mula beroperasi di atas tanah berkeluasan 83 ekar dan merupakan kampus lama yang diwarisi daripada SITC, MPSI dan IPSI. Walau bagaimanapun, kampus Induk UPSI berkeluasan 800 ekar sedang dibangunkan di Proton City, Behrang Ulu, Perak yang dijangka siap pada tahun 2011.

Sehingga kini UPSI telah mempunyai lapan (8) Fakulti, dua (2) Institut, dua belas (12) Pusat dan lima (5) Jabatan yang ditadbir oleh Naib Canselor UPSI yang keempat, iaitu Yang Berbahagia Dato' Prof. Dr. Aminah binti Ayob (<http://www.upsi.edu.my>). UPSI telah menjalankan perkhidmatan pendidikan dengan menawarkan program-program pendidikan iaitu program Ijazah Sarjana Muda, Ijazah Sarjana dan Doktor Falsafah. Di samping itu juga, pihak UPSI turut menjalankan program-program usahasama dengan pihak Kementerian Pelajaran dalam melatih para pelajar Diploma Perguruan Lepas Ijazah (DPLI) dan Program Pensiswazahan Guru Besar (PPGB), (Laporan Tahunan UPSI 2009). Jadual 1.2 menunjukkan statistik bilangan program yang dijalankan dan bilangan pelajar di UPSI.

Jadual 1.2 : Statistik Bilangan Program yang Dijalankan dan Bilangan Pelajar di UPSI

Program	Bilangan Program	Jumlah Pelajar
Doktor Falsafah (PhD)	58 program	189 orang
Ijazah Sarjana (Master)	101 program	1,611 orang
Ijazah Sarjana Muda	39 program	11,870 orang
Diploma Pendidikan	2 program	429 orang
Diploma Pendidikan Lepas Ijazah (DPLI)	32 program	3,066 orang

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

17,165 orang

ptbupsi

Data enrolmen pelajar sehingga 31 Disember 2009 (Laporan Tahunan UPSI 2009)

1.2.3 Bilangan dan Kategori Perjawatan UPSI

Bagi memastikan perkhidmatan yang diberikan adalah yang terbaik untuk para pelanggan UPSI, pihak UPSI telah menawarkan peluang pekerjaan kepada warga yang berminat untuk bersama-sama merealisasikan matlamat UPSI. Jadual 1.3 menunjukkan bilangan staf UPSI mengikut kategori jawatan.

Jadual 1.3 : Bilangan Staf UPSI mengikut Kategori

STATISTIK KAKTANGAN BUKAN AKADEMIK MENGIKUT KUMPULAN JAWATAN (SEHINGGA 31 DISEMBER 2009)						
Kumpulan / Nama Jawatan	Bil Perjawatan yang diluluskan 1997-2009	Bilangan				Jumlah
		Tetap	Pinjaman	Kontrak		
				PK11000	PK29000	
JUSA	1	1	-	-	-	1
Pengurusan Profesional	170	157	-	3	-	160
Sokongan I (B)	123	118	-	-	-	118
Sokongan II (C)	694	669	-	-	-	669
JUMLAH	988	945	-	3	-	948

Statistik Perjawatan Akademik sehingga 31 Disember 2009

Nama Jawatan	Bil Perjawatan yang diluluskan 1997-2008	Bilangan				Jumlah
		Tetap	Pinjaman	Kontrak PK11000	Sementara	
JUSA	4	2	1	1	-	2
Profesor Gred Khas B	1	1	-	2	-	2
Profesor Gred Khas C		9	2	18	-	29
Profesor Madya Gred DS53/54	704	23	-	15	-	38
Pensyarah Kanan Gred DS51/52		152	-	9	-	161
Pensyarah Universiti Gred DS45		278	-	11	-	289
Guru Gred DG41	46	25	-	-	-	25
PPPS Gred DG41	17	8	-	-	-	8
Tutor Gred DA41	139	-	-	-	165	165
PPLD (DGA29)	3	-	-	-	-	-
JUMLAH	909	495	3	56	165	719

Data sehingga 31 Disember 2009 (Laporan Tahunan UPSI 2009)

1.2.4 Struktur Organisasi UPSI

UPSI ditadbir oleh pegawai-pegawai utama Universiti yang bertanggungjawab terhadap pengurusan untuk mencapai matlamat dan objektif penubuhan UPSI. Jadual 1.4 adalah senarai pegawai utama Universiti.

Jadual 1.4 : Senarai Pegawai Utama Universiti

Bil	Jawatan	Nama
1.	Naib Canselor	Prof. Dato' Dr. Aminah binti Ayob
2.	Timbalan Naib Canselor Akademik dan Antarabangsa	Prof. Dr. Zakaria bin Kasa
3.	Timbalan Naib Canselor Penyelidikan dan Inovasi	Prof. Dr. Mohd. Mustamam bin Abd Karim
4.	Timbalan Naib Canselor Hal Ehwal Pelajar & Alumni	Prof. Dr. Shahrudin bin Abdul Aziz
5.	Pendaftar	Dato' Haji Rusley bin Taib
6.	Bendahari	Puan Hajjah Khadijah binti Hamdan
7.	Ketua Perpustakaan	Cik Zahariah binti Mohamed Shahraroon
8.	Pengarah Jabatan Pembangunan dan Harta Benda	Tuan Haji Ir. Damanhuri bin Othman

Sumber dari Laporan Tahunan UPSI 2009

1.25 CARTA ORGANISASI UPSI

Berikut adalah carta organisasi UPSI bagi tahun 2010 yang diperolehi dari laman sesawang UPSI:

Groupsi

Groupsi

Groupsi

1.2.6 Visi dan Misi UPSI

Visi UPSI adalah “Menjadi Universiti yang bitara, cemerlang dalam kepemimpinan pendidikan berlandaskan kegemilangan sejarah serta menerajui perubahan global”, manakala Misinya pula adalah “Menjana dan menatar ilmu menerusi pengajaran, penyelidikan, penerbitan, perundingan dan khidmat masyarakat, dalam konteks pembangunan insan untuk mencapai wawasan Negara”.

(Dipetik dari: <http://www.upsi.edu.my/index.php/ms/halaman-utama/upsi-sepintas-lalu/visi-dan-misi.html>)

1.2.7 Moto UPSI

”Pendidikan Gemilang Menuju Wawasan”

Selaras dengan visi dan misi UPSI, moto UPSI adalah “Pendidikan Gemilang Menuju Wawasan”. UPSI berazam dan beriltizam untuk memastikan graduan yang merupakan bakal pendidik adalah yang berkualiti dan memenuhi keperluan negara.

(Dipetik dari: <http://www.upsi.edu.my/index.php/ms/halaman-utama/upsi-sepintas-lalu/visi-dan-misi.html>)

1.2.8 Ringkasan Prestasi dan Pencapaian UPSI

Prestasi dan pencapaian UPSI bagi tahun 2009 merangkumi pelbagai aspek seperti:

- Bilangan graduan
- Bilangan enrolmen pelajar
- Bilangan program baru

1.2.8.1 Bilangan Graduan UPSI

Pada tahun 2009, Istiadat Konvokesyen Kesebelas telah diadakan sebanyak dua sidang.

Sidang Pertama telah berlangsung pada 16 hingga 18 Mac 2009 bagi pengurniaan Ijazah

Sarjana Muda kepada 647 orang graduan dalam 17 bidang pengajian. Pada Istiadat

Konvokesyen ke-11 Sidang Pertama ini juga, seramai 1042 orang graduan Diploma

Pendidikan Lepas Ijazah (DPLI) dalam 26 bidang pengajian telah dikurniakan Diploma

Pendidikan Lepas Ijazah.

Istiadat Konvokesyen ke-11 Sidang Kedua berlangsung pada 11 hingga 15 Ogos 2009. Pengurniaan Ijazah Sarjana Muda melibatkan 2,882 orang graduan dalam 21 bidang Pengajian.

Jadual 1.5 menunjukkan bilangan graduan mengikut peringkat pengajian bagi dua sidang konvokesyen pada tahun 2009:

Jadual 1.5 : Bilangan Graduan mengikut Peringkat Pengajian

Konvokesyen Ke-11 Tahun 2009	
Peringkat Pengajian	Bilangan
PhD	6 orang
Ijazah Sarjana	170 orang
Ijazah Sarjana Muda	3,529 orang
Diploma Pendidikan Lepas Ijazah (DPLI)	1,042 orang
Jumlah Keseluruhan	4,747 orang

Data graduan pelajar dipetik dari Laporan Tahunan UPSI 2009

1.2.8.2 Bilangan Enrolmen Pelajar UPSI

Pihak UPSI berusaha untuk membangunkan sistem pendidikan dan latihan dalam sektor pendidikan yang cekap dan responsif bagi memenuhi permintaan terhadap tenaga pengajar yang berpengetahuan dan berkemahiran tinggi serta berakhlak mulia dengan menjana enrolmen pelajar UPSI pada tahun 2009 seperti di jadual 1.6:

Jadual 1.6 : Enrolmen Pelajar UPSI Pada Tahun 2009

Program	Enrolmen Pelajar
Doktor Falsafah (PhD)	189 orang
Ijazah Sarjana (Master)	1,611 orang
Ijazah Sarjana Muda	11,870 orang

Jadual 1.5 : Bilangan Graduan mengikut Peringkat Pengajian

Konvokesyen Ke-11 Tahun 2009	
Peringkat Pengajian	Bilangan
PhD	6 orang
Ijazah Sarjana	170 orang
Ijazah Sarjana Muda	3,529 orang
Diploma Pendidikan Lepas Ijazah (DPLI)	1,042 orang
Jumlah Keseluruhan	4,747 orang

Data graduan pelajar dipetik dari Laporan Tahunan UPSI 2009

1.2.8.2 Bilangan Enrolmen Pelajar UPSI

Pihak UPSI berusaha untuk membangunkan sistem pendidikan dan latihan dalam sektor pendidikan yang cekap dan responsif bagi memenuhi permintaan terhadap tenaga pengajar yang berpengetahuan dan berkemahiran tinggi serta berakhlak mulia dengan menjana enrolmen pelajar UPSI pada tahun 2009 seperti di jadual 1.6:

Jadual 1.6 : Enrolmen Pelajar UPSI Pada Tahun 2009

Program	Enrolmen Pelajar
Doktor Falsafah (PhD)	189 orang
Ijazah Sarjana (Master)	1,611 orang
Ijazah Sarjana Muda	11,870 orang

Program	Enrolmen Pelajar
Diploma Pendidikan	429 orang
Diploma Pendidikan Lepas Ijazah (DPLI)	3,066 orang
Jumlah	17,165 orang

Data enrolmen pelajar dipetik dari Laporan Tahunan UPSI 2009

1.2.8.3 Bilangan Program Baru

Pada tahun 2008 juga UPSI juga telah berjaya menyediakan tiga (3) program baru bagi memperkembangkan aliran pendidikan yang semakin maju. Berikut adalah program baru yang ditawarkan di UPSI mulai 2008:

- i) Diploma Pendidikan Awal Kanak-kanak
- ii) Ijazah Sarjana Muda Bahasa Arab dengan Pendidikan
- iii) Ijazah Sarjana Muda Bahasa Cina dengan Pendidikan

1.3 Pernyataan Masalah

Menurut Benedict & Elliot (2001), secara asasnya proses perakaunan secara manual atau sistem perakaunan berkomputer adalah sama. Perbezaannya, proses perakaunan berkomputer lebih teratur, menjimatkan masa dan automatik. perakaunan berkomputer juga telah diprogramkan dan dapat mengurangkan kesilapan perakaunan daripada manusia. Di dalam sistem perakaunan berkomputer, setiap transaksi atau data dikemaskini secara automatik dan bersedia diakses bila-bila masa. Oleh itu, laporan

kewangan dapat dianalisa sebagai panduan untuk membuat keputusan bagi kewangan sesebuah perniagaan atau organisasi.

Ini menunjukkan kaedah manual mempunyai masalah berbanding sistem perakaunan berkomputer iaitu proses yang lambat, tidak teratur, kebarangkalian berlaku kesilapan pengiraan serta memerlukan masa yang lama untuk penyediaan penyata kewangan (Benedict & Elliot, 2001). Jadi pemilihan satu sistem perakaunan berkomputer adalah jalan terbaik.

Namun begitu, penggunaan sistem perakaunan berkomputer secara efektif bukanlah jalan penyelesaian sepenuhnya. Ini kerana timbul pula isu; apakah faktor utama yang memainkan peranan dalam menentukan kejayaan penggunaan CAS. Adakah faktor pakej CAS itu sendiri, faktor penggunaan dan penerimaan oleh manusia atau pekerja, faktor organisasi, atau faktor ketepatan dalam pemilihan pakej perisian perakaunan itu sendiri. Pernyataan Benedict & Elliot lebih menekankan bahawa perakaunan berkomputer lebih penting demi mewujudkan kecekapan dan ketepatan. Berlainan dengan Mukherjee & Hanif (2003) di mana lebih menekankan terhadap faktor manusia atau pekerja itu sendiri iaitu dari segi penggunaan dan penerimaan pengguna CAS.

Menurut Mukherjee & Hanif (2003), Kita perlu menilai pekerja-pekerja untuk pada tahap permulaan. Oleh itu, kita perlu mengetahui tahap mereka boleh menggunakan komputer secara umumnya sebelum pelaksanaan sistem berkomputer. Hal ini akan menyebabkan wujudnya kesan terhadap masa demi untuk memberi kefahaman terhadap sistem tersebut. Faktor manusia dalam penggunaan dan penerimaan terhadap sesuatu

sistem itu sendiri amat penting demi mewujudkan kecekapan serta ketepatan terhadap output yang dihasilkan.

Perlu diingatkan bahawa keputusan adalah dibuat oleh manusia bukannya komputer. Komputer hanya boleh membantu mengurangkan masa bekerja serta penilaian dan mengurangkan kos. Seseorang dalam organisasi perlu memahami debit dan kredit, memutuskan kod akaun untuk caj bagi setiap transaksi, mengenalpasti kesilapan yang telah dibuat dan bagaimana untuk membetulkan ralat tersebut (Mukherjee & Hanif, 2003).

Dua pernyataan di atas tidak dipersetujui oleh Ram S. Sriram (1995) di mana beliau lebih menekankan faktor sesebuah organisasi itu sendiri lebih penting demi kejayaan sesebuah sistem perakaunan berkomputer. Menurut Ram S. Sriram (1995), sistem maklumat perakaunan hanya akan berjaya jika ianya bekerjasama dan berjalan selari dengan fungsi sesebuah jabatan seperti kewangan, perolehan, dan dengan sumber luaran kepada organisasi seperti pembekal, pelanggan dan institusi kewangan lain.

Bagi Hamid Tavakolian (1995), beliau lebih bersetuju dengan pendapat Benedict & Elliot (2001). Menurut beliau perakaunan memainkan peranan penting dalam memastikan kejayaan atau kegagalan sesebuah institusi perniagaan masa kini. Justeru itu, sistem perakaunan bertanggungjawab untuk menganalisis dan mengawasi keadaan kewangan syarikat, penyediaan dokumen-dokumen bagi tujuan percukaian dan juga memberikan maklumat sokongan untuk sesebuah organisasi.

Dari segi pemilihan pakej perisian perakaunan juga amat penting, menurut Hamid Tavakolian (1995), terdapat banyak pakej-pakej perakaunan dalam pasaran hari ini. Kesilapan dalam pemilihan pakej ini akan menyebabkan kesilapan yang besar bagi sesebuah syarikat. Oleh kerana setiap pakej perakaunan ini mempunyai kekuatan dan kelemahan tersendiri, adalah menjadi kewajipan sesebuah syarikat untuk menentukan dengan tepat apa sebenarnya keperluan pemprosesan maklumat kewangan masa kini dan masa depan yang diperlukan. Dengan hanya satu peluang pemilihan satu pakej perisian perakaunan yang akan mengoptimumkan kepuasan keperluan masa kini dan masa depan.

Memandangkan pendapat pengkaji yang berbeza-beza berhubung isu sistem perakaunan berkomputer iaitu tentang masalah yang timbul dengan kaedah manual, kepentingan CAS itu sendiri, faktor penggunaan dan penerimaan oleh manusia atau pekerja, faktor organisasi atau faktor pemilihan pakej perisian perakaunan. Maka dengan ini, adalah wajar suatu kajian dapat dilaksanakan untuk melihat kepentingan faktor penggunaan dan penerimaan terhadap sistem perakaunan berkomputer oleh pengguna akhir.

Menurut Mohd Rushdan (2004), banyak kajian yang telah dijalankan di dalam bidang pengukuran kepuasan dalam kalangan pengguna akhir komputer. Walau bagaimanapun, secara umumnya boleh dikatakan bahawa kajian yang lepas tidak menguji kepuasan pengguna akhir terhadap sistem perakaunan berkomputer terutamanya di pusat

pengajian tinggi. Oleh itu, kajian seperti ini perlu dijalankan di UPSI di mana ianya lebih memfokuskan kepada kakitangan yang menggunakan perakaunan berkomputer di PTj UPSI iaitu pengguna akhir sistem UIMS/FIS di UPSI.

1.4 Objektif Kajian

Objektif kajian yang dijalankan oleh penyelidik adalah seperti berikut:

1.4.1 Menerangkan tahap penggunaan modul yang digunakan dalam sistem UIMS/FIS oleh staf UPSI.

1.4.2 Menjelaskan tahap penerimaan sistem UIMS/FIS oleh staf UPSI.

1.4.3 Menentukan wujudnya perbezaan yang signifikan di antara faktor demografi staf dengan penggunaan modul UIMS/FIS dan penerimaan sistem UIMS/FIS.

1.4.4 Menentukan hubungan di antara penggunaan modul UIMS/FIS dengan penerimaan sistem UIMS/FIS oleh staf UPSI.

1.5 Persoalan Kajian

Persoalan kajian dibentuk berdasarkan objektif kajian yang perlu dikaji. Persoalan kajian adalah seperti berikut:

1.5.1 Apakah tahap penggunaan modul yang digunakan dalam sistem UIMS/FIS oleh staf UPSI

- 1.5.2 Apakah tahap penerimaan modul yang digunakan dalam sistem UIMS/FIS oleh staf UPSI
- 1.5.3 Adakah wujud perbezaan yang signifikan di antara faktor demografi staf dengan penggunaan modul UIMS/FIS.
- 1.5.4 Adakah wujud perbezaan yang signifikan di antara faktor demografi staf dengan penerimaan sistem UIMS/FIS.
- 1.5.5 Adakah wujud perhubungan yang signifikan di antara penggunaan modul UIMS/FIS dengan penerimaan sistem UIMS/FIS oleh staf UPSI.

1.6 Hipotesis Kajian

Hipotesis dibentuk untuk melihat hubungan atau perkaitan di antara dua pembolehubah.

Pembolehubah yang digunakan ialah modul-modul yang digunakan oleh kakitangan di PTj yang akan dikaitkan dengan faktor demografi. Hipotesis-hipotesis nul dibentuk seperti berikut:

- i. Ho 1: Tidak terdapat perbezaan yang signifikan di antara faktor demografi dengan penggunaan modul UIMS/FIS.
- ii. Ho 2: Tidak terdapat perbezaan yang signifikan di antara faktor demografi dengan penerimaan modul UIMS/FIS.

- iii. Ho 3: Tidak terdapat perhubungan yang signifikan di antara penggunaan modul bajet dengan penerimaan bajet.
- iv. Ho 4: Tidak terdapat perhubungan yang signifikan di antara penggunaan modul pesanan belian dengan penerimaan bajet.
- v. Ho 5: Tidak terdapat perhubungan yang signifikan di antara penggunaan modul pembayaran dengan penerimaan bajet.
- vi. Ho 6: Tidak terdapat perhubungan yang signifikan di antara penggunaan modul panjar wang runcit dengan penerimaan bajet.
- vii. Ho 7: Tidak terdapat perhubungan yang signifikan di antara penggunaan modul resit tunai dengan penerimaan bajet.
- viii. Ho 8: Tidak terdapat perhubungan yang signifikan di antara penggunaan modul aset dan Inventori dengan penerimaan bajet.
- ix. Ho 9: Tidak terdapat perhubungan yang signifikan di antara penggunaan modul Laporan-laporan kewangan dengan penerimaan bajet.

1.7 Kepentingan Kajian

Pelaksanaan UIMS merupakan satu langkah yang sangat penting bagi UPSI untuk mempertingkatkan kecekapan pengurusan kewangan dan perakaunan khususnya di setiap PTj dan UPSI secara umumnya. Pakej ini telah direkabentuk untuk memenuhi segala keperluan perakaunan dan pengauditan yang telah ditetapkan oleh Kerajaan dan segala maklumat juga dapat memenuhi kehendak Kementerian Pengajian Tinggi, Kementerian Kewangan, Jabatan Audit Negara serta lain-lain pihak yang memerlukan.

Kejayaan pelaksanaan UIMS sangat bergantung kepada pengguna-penggunanya di PTj. Komitmen dari PTj amat diperlukan untuk meningkatkan keberkesanan pengurusan kewangan. Justeru kajian ini adalah diharapkan akan dapat membantu mengenalpasti tahap penerimaan terhadap modul-modul yang digunakan, serta kekuatan dan kelemahan aspek kemahiran di peringkat PTj.

Melalui kajian ini juga adalah diharapkan dapat membantu serta memberi manfaat dalam perkara-perkara berikut:

1. Pihak pengurusan boleh menggunakannya sebagai rujukan tambahan untuk menguruskan kewangan secara cekap dan berkesan di PTj.
2. Mengetahui masalah sebenar atau masalah-masalah yang dihadapi oleh pengguna UIMS di peringkat PTj.
3. Memberi motivasi kepada pengguna di PTj tentang keperluan latihan terhadap modul yang digunakan.

4. Memberi motivasi kepada pihak pengurusan tentang kepentingan penglibatan mereka dalam pengurusan kewangan di PTj dan pengurusan kakitangan.
5. Memberi kefahaman terhadap konsep akauntabiliti, penurunan kuasa dan kemahiran serta latihan yang perlu diamalkan oleh pengguna UIMS dalam menguruskan hal-hwal kewangan.
6. Memberi maklumat kepada pihak kementerian dan Jabatan Akauntan Negara dan Jabatan Audit Negara tentang kepatuhan UIMS terhadap *Standard Accounting System For Government Agencies* atau ringkasnya SAGA dan juga memenuhi semua keperluan standard perakaunan dan pengauditan yang ditetapkan bagi laporan-laporan kewangan untuk dibentang dalam Mesyuarat Jemaah Menteri dan Parlimen.

1.8 Batasan Kajian

Kajian ini dijalankan bertujuan melihat penerimaan kakitangan pentadbiran yang terlibat secara langsung terhadap penggunaan sistem perakaunan berkomputer (CAS) iaitu UIMS mengikut modul-modul yang digunakan.

Selain itu kajian ini juga akan melihat tahap penggunaan, kemahiran dan kecekapan mengikut latarbelakang pengguna sistem serta keberkesanan latihan yang telah diadakan bagi setiap modul. Kajian ini penting untuk memastikan kakitangan pentadbiran dan pihak pengurusan atasan mengetahui tahap keberkesanan dan kefahaman terhadap sistem UIMS ke arah mencapai visi dan misi Universiti.

Responden yang dipilih dalam kajian ini adalah kakitangan pentadbiran yang menggunakan sistem UIMS di semua PTj di UPSI. Kajian ini tidak melibatkan kakitangan akademik dan juga ketua-ketua jabatan di UPSI. Kakitangan pentadbiran yang dimaksudkan adalah seorang dalam kumpulan Pengurusan dan Profesional dan seorang lagi dalam kumpulan Sokongan. Pegawai dalam kumpulan Pengurusan dan Profesional adalah pegawai yang gred jawatannya 41 dan ke atas, sebagai contoh dan Penolong Pendaftar (N41), Penolong Pendaftar Kanan (N44), Timbalan Pendaftar (N48) dan Timbalan Pendaftar Kanan (N52). Manakala pegawai dalam kumpulan sokongan adalah pegawai yang gred jawatannya 40 dan ke bawah seperti pembantu tadbir perkeranian dan operasi (P/O) (N17), ketua pembantu tadbir (N22) dan pembantu akauntan (27). Secara umumnya, pengguna UIMS secara langsung untuk menguruskan sepenuhnya perolehan dan pentadbiran bagi sesebuah PTj adalah sekurang-kurangnya dua orang, dan sesetengah PTj mempunyai lebih pengguna UIMS bagi melicinkan lagi proses pentadbiran bagi PTj yang mempunyai ramai kakitangan dan pelajar. Kajian ini juga hanya tertumpu kepada kakitangan pentadbiran di UPSI sahaja dan generalisasi dapatan kajian ini hanya terhad kepada UPSI sahaja.

1.9 Definasi Istilah

Bahagian ini memperjelaskan mengenai kata kunci yang digunakan dalam kajian ini supaya ianya difahami.

1.9.1 Sistem Maklumat Bersepadu UPSI (UIMS)

Sistem Maklumat Bersepadu UPSI ialah satu sistem yang berintegrasi antara jabatan/bahagian di UPSI. UIMS adalah merangkumi Sistem Maklumat Kewangan, Sistem Maklumat Akademik, Sistem Maklumat Hal-Ehwal Pelajar, Sistem Maklumat Pasca Siswazah, Sistem Maklumat Jabatan Pengurusan Pembangunan dan Harta Benda, Sistem Maklumat Personel, Portal Komuniti dan Pembelajaran elektronik (<http://bendahari.upsi.edu.my>, 2009).

1.9.2 Pusat Tanggungjawab (PTj)

Jabatan Akauntan Negara (JAN) mendefinisikan pusat tanggungjawab adalah sebuah unit organisasi di mana pengurusannya telah diberi kuasa dan tanggungjawab untuk mengurus dan mengawal sumber kewangan dan lain-lain sumber. Manakala ProZ.com mendefinisikan pusat tanggungjawab adalah sebuah organisasi yang diberi kuasa untuk mengurus sumber kewangan dan memungut hasil kerajaan.

1.9.3 Pusat Kos

Jabatan Akauntan Negara (JAN) mendefinisikan Pusat kos adalah sebuah unit organisasi juga, tetapi kuasa kewangan tidak diturunkan kepadanya.

1.9.4 Pengguna UIMS/FIS di PTj

Pengguna UIMS/FIS di PTj adalah terdiri daripada tiga peringkat iaitu peringkat “*Entry*”, “*Verify*”, “*Approve*”. UIMS/FIS akan digunakan terutamanya oleh staf yang menguruskan pentadbiran kewangan di semua PTj bagi membantu kelancaran pengurusan kewangan di Pejabat Bendahari. Staf yang diberi kebenaran mencapai data adalah seperti berikut :

- Pejabat Bendahari
 - Bendahari
 - Akauntan
 - Penolong Akauntan
 - Pembantu Akauntan
- Pusat Tanggungjawab
 - Ketua Jabatan/Dekan/Pengarah Pusat/Pengarah Institut
 - Penolong Pendaftar
 - Penolong Pegawai Tadbir
 - Pembantu Tadbir (Kewangan)
 - Pembantu Tadbir (Perkeranian/Operasi)

Walau bagaimanapun, hanya staf yang diberi kebenaran secara bertulis oleh Ketua PTj sahaja yang akan diberi hak capaian data.

1.9.5 Penggunaan

Perkataan “Penggunaan” dalam kajian ini adalah merujuk kepada penggunaan terhadap setiap modul yang terdapat dalam sistem UIMS/FIS oleh staf UPSI iaitu di PTj. Penggunaan modul ini adalah melibatkan tujuh modul utama iaitu Modul Bajet, Modul Pesanan Belian, Modul Pembayaran, Modul Panjar Wang Runcit, Modul Resit Tunai, Modul Aset dan Inventori dan Laporan-Laporan Kewangan.

Penggunaan terhadap modul UIMS/FIS ini hanya terhad kepada penggunaan bagi setiap modul iaitu dari segi senang dipelajari, kekerapan penggunaan dan kesesuaian penggunaan modul tersebut. Pengguna hanya menggunakan modul tersebut semata-mata tanpa melihat ciri-ciri lain atau kesan daripada penggunaannya seperti kawalan keselamatan dan had kuasa, kesilapan, pengasingan kerja, semakan, pemantauan, mesra pengguna dan ketepatan sistem berkenaan.

Dalam borang soal selidik, hanya bahagian B mengandungi soalan yang menjurus ke arah “Penggunaan” terhadap modul-modul di dalam UIMS/FIS.

1.9.6 Penerimaan

“Penerimaan” dalam kajian ini adalah merujuk kepada penerimaan terhadap sistem UIMS/FIS oleh staf UPSI iaitu di PTj. Penerimaan ini juga adalah melibatkan tujuh modul utama iaitu Modul Bajet, Modul Pesanan Belian, Modul Pembayaran, Modul

Panjar Wang Runcit, Modul Resit Tunai, Modul Aset dan Inventori dan Laporan-Laporan Kewangan.

“Penerimaan” terhadap sistem UIMS/FIS ini adalah lebih luas daripada “Penggunaan” di mana “Penerimaan” lebih menekankan dan membincangkan tentang kawalan keselamatan dan had kuasa, pengurangan kesilapan manusia (*human error*), pengasingan kerja (*segregation of duties*), semakan dan pemantauan, mesra pengguna (*user friendly*) dan keberkesanan/ketepatan sistem berkenaan.

Bahagian C hingga J dalam borang soal selidik mengandungi soalan-soalan yang lebih menjurus ke arah “Penerimaan” terhadap sistem UIMS/FIS.

1.10 Struktur Laporan

Bab 1 memaparkan pengenalan kepada kajian yang meliputi latar belakang tempat kajian, pernyataan permasalahan, objektif kajian, persoalan kajian, hipotesis kajian, kepentingan kajian dan batasan kajian. Bab 2 mempersembahkan kajian lepas yang komprehensif berkaitan sistem perakaunan berkomputer (CAS), kepuasan pengguna akhir komputer / *end-user computing satisfaction* (EUCS), penggunaan sistem dalam pengurusan kewangan dan perakaunan, dan demografi.

Bab 3 menerangkan metod kajian atau kaedah kajian yang digunakan dalam kajian ini yang meliputi kerangka konseptual, populasi dan sampel kajian, instrumen

kajian, kajian rintis, prosedur pengumpulan data, kebolehpercayaan, dan prosedur penganalisaan data. Dapatan dari data yang dianalisis dipersembahkan dalam bab 4. Bab 5 memberi kesimpulan dan perbincangan dapatan serta implikasi. Bab ini juga membincangkan cadangan untuk kajian lanjutan, komen dan rumusan berdasarkan teori dan implikasi dapatan yang diperolehi.

1.11 Kesimpulan

Penggunaan sistem perakaunan berkomputer adalah salah satu yang terpenting dalam kehidupan kini dalam semua bidang seperti sektor awam, sektor swasta, sektor perkilangan dan sektor industri kecil. Sistem perakaunan berkomputer menjadi sangat penting dalam pengurusan kewangan dan perakaunan di IPTA terutamanya apabila melibatkan bilangan pelajar dan staf yang ramai di IPTA tersebut. Ini kerana banyak transaksi harian berlaku di IPTA seperti merekod hutang pelajar, kutipan pelajar, gaji staf termasuk pensyarah, segala pembayaran ceramah, royalti, pelaburan dan lain lagi.

Jadi UPSI sendiri telah menggunakan UIMS/FIS sejak tahun 2005 sehingga sekarang dan kini diselenggara oleh Pusat ICT UPSI sendiri. Setelah sekian lama menggunakan sistem ini, maka wajarlah kajian seperti ini dilakukan demi melihat perkembangan sistem ini (UIMS/FIS) terutamanya dari segi penggunaan dan penerimaan pengguna (staf) di PTj UPSI sendiri.

